

En pragmatisk løsning for folkekirken

Christoffersen, Lisbet

Published in:
Kristeligt Dagblad

Publication date:
2014

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

Citation for published version (APA):
Christoffersen, L. (2014). En pragmatisk løsning for folkekirken. *Kristeligt Dagblad*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact rucforsk@kb.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

En pragmatisk løsning for folkekirken

Af Lisbet Christoffersen

Debatten om folkekirkens styrelse i Kristeligt Dagblad er interessant at følge. Senest har en tidligere kirkeminister peget på, at Folketinget jo blot kan lovgive og ministeren handle. Helt i tråd med flertallet i det nedsatte udvalg, som i betænkning 1544 synliggør en statskirke: ministeren skal (fortsat) kunne beslutte folkekirkens indre anliggender på trods af indstilling fra biskopper og et evt folkeligt råd; præsterne skal fortsat være statstjenestemænd; og i øvrigt er folkekirken fortsat folkets kirke som tilforn, hvor folkets repræsentanter på folkets ting med al rimelighed kunne beslutte om folkets kirke; men dog respektfuldt holdt sig tilbage for de indre anliggender.

Sådan så min verden også ud, da jeg som barn på landet havde hjemme; men billedet af folkekirke, folk og ting er ændret ganske alvorligt.

I nogle egne er det en selvfølge, at næsten alle konfirmeres, børnene døbes, de døde begravnes med gejstlig medvirken, og ordentlige folk går i kirke om søndagen og til gymnastik om mandagen. Den verden genså jeg ved forårets gymnastikopvisning i Skjern hallen og konfirmation i Skjern kirke.

Men det ændrer sig. En 'bykirke' suger af det kirkelige liv i sognene, og de, der kunne tage ansvar i menighedsråd, børnearbejde og korsang, siver. Skal folkekirken holde sammen, må der plads til fornyelse af musikstil og samværsformer. Hverken i Skjern, Græsted eller andre steder med store bykirker er problemet mangel på klassisk forkyndelse. Den relevante teologiske debat er ikke tilstrækkelig. Tal for dåb og begravelse falder på andre præmisser. Læg mærke til antal kirkelige begravelser i købstæderne: præsten 'spares' væk ved begravelsen, selvom præsten er gratis.

Selvfølgelig er antallet af indvandrede eller omvendte til andre religioner en del af forklaringen. Vi har heldigvis religionsfrihed. Men det afgørende er, at op mod 15% af danskerne står uden formel tilknytning til et trossamfund. Måske er folkekirken blevet irrelevant for en stigende gruppe? Et ansvarligt politisk landskab er nødt til at forholde sig til det. Også fordi folkekirken kun har krav på statens støtte, så længe flertallet af befolkningen er medlemmer.

Jeg er stolt af som medlem af udvalget bag betænkningen om folkekirkens styre at have været med til at formulere 7 smukke pejlemærker om forholdet mellem folk, stat og kirke. Jeg står bag og ved hvert eneste ord. Men – det er pejlemærker, ikke beskrivelser af virkeligheden. Jeg tror, folkekirkens styre for fremtiden skal indrettes, så den som kirke kan fungere i virkeligheden og tage bestik af pejlemærkerne, når mål og midler skal fastlægges. Dén vurdering var afgørende for de forslag, jeg har stillet og stillet mig bag i den nævnte betænkning.

Når folkets ting også er ting for de næsten 25% af danskerne, der ikke er medlemmer af folkekirken, kan jeg ikke længere anse det for god statsskik, at staten (ved folketinget) lovgiver for folkekirkens inderste anliggender, dens trosforhold. Kun hvis der er grundlag for at begrænse folkekirkens religionsfrihed (jf kvindelige præster), bør folketingets flertal, ikke regenten, regulere.

På den anden side har folkekirken behov for at få fastlagt ritualer og gudstjenesteordning. Da regenten samtidig har pligt til at være lutheraner, har også jeg i udvalget støttet, at de kongelige anordninger mv fortsætter. Ikke fordi regenten er folkekirkens overhoved. Ministeren må derfor med sin kontrasignatur tage stilling til, om et forslag skal bæres videre fra kompetente organer i folkekirken; men det er efter min opfattelse ikke god statsskik at en regering selvstændigt tager stilling til indholdet i kirkens lære, kultus eller ritus. Derfor indstiller jeg sammen med andre mindretal, at ministeren kun kan gå til regenten, hvis der er et forslag fra folkekirken selv.

I mine (og andre mindretals) øjne er det biskoppernes opgave at tage initiativ til udvikling af gudstjenesteordning og ritualer for dåb og nadver. Vi har faglige ledere i kirken, fordi der er et teologisk anliggende. Hvis biskopperne blot er 'kontorchefer', er vi bedre tjent med djøf'ere til at udfylde funktionen. Men biskopperne skal ikke kunne gå til ministeren, uden at nye forslag har været prøvet af i omfattende faglige og folkelige udvalgsarbejder; og heller ikke uden, at der er nikket fra lægfolket. Her kan man passende, som i sognet, benytte det organ, som skal tage sig af pengene og øvrige fælles anliggender.

Og pengene *er* et problem. Jeg forstår ikke, hvordan ministre og MF'ere med dybe rødder i det folkelige demokrati (der som bekendt sidder i højre buskelomme) kan forsvare en ordening, hvor ministeren *alene* udskriver landskirkeskatten og beslutter folkekirkens budget på landsplan. Landskirkeskatten er medlemmernes penge. Som i menighedsråd og provstiudvalg *må* det være medlemmernes repræsentanter, der træffer budgetbeslutningerne. Hvem ville finde sig i rådgivende kommunalbestyrelser?

Sammensætningen kan diskuteres, men jeg tror, det tjener folkekirken at holde sammen på sognemenigheder, folkekirkelige organisationer og valgmenigheder, på lægfolk, præster og andre teologer. En demokratiform, der giver adgang for alle, vil holde splittelserne internt og videreføre den afgørende folkekirkelige frihed.

Opgaven er prioritering inden for rammerne af almindelig dansk ret, ikke 'indre anliggender': Efter- og videreuddannelse, fordeling af præstestillinger og evt udligningsordning, finansiering og prioritering af fælles opgaver, der bør afgrænses direkte i lovgivningen. Det bør fremgå, at det nationale udvalg *ikke* skal tage sig af lokale opgaver.

Flertallet i udvalget foreslår, at statens tilskud fremover udbetales som bloktilskud. Jeg er blevet spurgt, hvorfor jeg ikke har en mening om bloktilskud. Det er fordi bloktilskud synes at have samme egenskab som tidevand: det kommer, når det kommer.

Men mellemregningerne mellem staten og folkekirken bør omlægges fra 'statens tilskud' til 'statens (med)finansiering af ydelser folkekirkens ydelser'. Begravelsesvæsenet og vedligeholdelse af kirkebygningerne er centrale udgifter. Kirkelige hensyn skal afgøre, om en kirke er i brug. Men staten bør påtage sig et langt større ansvar end ca 15 mio årligt til bygningsvedligeholdelse af den danske kulturarv i folkekirkens kirkebygninger. At under halvdelen af københavnernes som medlemmer af folkekirken alene betaler for restaurering og vedligeholdelse af en af byens største

turistattraktioner, Vor Frelser Kirke, er pinagtigt. Det bør afklares før man omlægger statens medfinansiering af folkekirken.

En omlægning kan føre til blodbad på præstestillingerne og på folkekirkenes tilstedeværelse overalt. Retorikken om, at der er alt for mange kirker, springer i øjnene, når der skal betales pension. Men hele landet skal have adgang til et aktivt kirkeliv, både for folkekirkenes og for landets skyld. Danmark bliver centraliseret, til København, Århus, Odense, men også de 100 kommunale bycentre virker som centrifuger og selv købstæder udtyndes.

Folkekirken kan ikke alene opretholde et helt Danmark; men folkekirken skal ikke bidrage til yderligere at skævvride Danmark. Derfor skal folkekirken, samtidig med en omlægning af statens tilskud, forpligtes på at opretholde det hidtidige antal præstestillinger, og der skal ikke lukkes flere kirker, før både kirkeliv på landet og i bycentrene er analyseret grundigt i yderligere udvalgsarbejder.

En pragmatisk løsning for folkekirken med afsæt i betænkning 1544 er stærkt nødvendig! Uanset om det er flertallets, mine eller Britta Schall Holbergs forslag, der bliver bragt i spil, er det for mig afgørende, at der findes en pragmatisk løsning, der flytter kompetencen vedrørende landskirkeskatten til folkevalgte.